

Home>Gerechtelijke procedures>Civiele zaken>In welk land is de rechtbank bevoegd?

In welk land is de rechtbank bevoegd?

Litouwen

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Artikel 12 van de wet op de rechtbanken (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) voorziet in een uniform rechtsstelsel bestaande uit rechtbanken met algemene bevoegdheid en rechtbanken met bijzondere bevoegdheid.

Rechtbanken met algemene bevoegdheid (rechtbanken van eerste aanleg, zowel regionale als districtsrechtbanken) behandelen alle burgerlijke zaken die betrekking hebben op geschillen in verband met of voortvloeiend uit burgerlijke relaties, gezinsrelaties, arbeidsrelaties, intellectueel eigendom, faillissementen, herstructureringen en privérelaties; deze rechtbanken behandelen ook zaken in buitengewone gerechtelijke procedures en beslissen over verzoeken tot aanvaarding en tenuitvoerlegging in de Republiek Litouwen van beslissingen van buitenlandse rechtbanken en scheidsrechters (artikel 22 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (*Civilinio proceso kodeksas*)).

Gespecialiseerde rechtbanken, d.w.z. administratieve rechtbanken (regionale administratieve rechtbanken) behandelen administratieve zaken die voortvloeien uit rechtsbetrekkingen van administratieve aard.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

Onder de volgende voorwaarden kan een eiser een vordering instellen bij een rechtbank naar keuze:

- een vordering tegen een verweerder wiens woonplaats onbekend is, kan worden ingesteld op basis van de plaats van zijn eigendom of op basis van zijn laatst bekende woonplaats;
- een vordering tegen een verweerder die geen woonplaats in de Republiek Litouwen heeft, kan worden ingesteld op basis van de plaats van zijn eigendom of op basis van zijn laatst bekende woonplaats in de Republiek Litouwen;
- een vordering tot toekenning van alimentatie en tot vaststelling van het vaderschap kan worden ingesteld op basis van de woonplaats van de eiser;
- een vordering tot vergoeding van schade aan de gezondheid van een persoon, met inbegrip van overlijden, kan worden ingesteld op basis van de woonplaats van de eiser of de plaats waar de schade is geleden;
- een vordering tot vergoeding van schade aan eigendom van een persoon kan worden ingesteld op basis van de woonplaats (statutaire zetel) van de eiser of de plaats waar de schade is geleden;
- een vordering tot vergoeding van schade als gevolg van een onrechtmatige veroordeling, onrechtmatige toepassing van bewaringsmaatregelen, onrechtmatige detentie, onrechtmatige toepassing van procedurele dwangmiddelen of onrechtmatige administratieve bestraffing (arrestatie), met inbegrip van schade die het gevolg is van onrechtmatig handelen van een rechter of een rechtbank tijdens de behandeling van een burgerlijke zaak, kan worden ingesteld op basis van de woonplaats van de eiser;
- een vordering met betrekking tot een overeenkomst/contract waarin de plaats van uitvoering is vermeld, kan ook worden ingesteld op basis van de plaats van uitvoering die in de overeenkomst/het contract is vermeld;
- een vordering met betrekking tot het optreden in de hoedanigheid van voogd, bewaarder of bewindvoerder kan ook worden ingesteld op basis van de woonplaats (statutaire zetel) van de voogd, bewaarder of bewindvoerder;
- een vordering met betrekking tot consumentenovereenkomsten kan ook worden ingesteld op basis van de woonplaats van de consument;
- een vordering met betrekking tot de activiteiten van een filiaal/bijkantoor van een rechtspersoon kan ook worden ingesteld op basis van de statutaire zetel van het filiaal/bijkantoor;
- een vordering tot vergoeding van schade als gevolg van een aanvaring van schepen en een verplicht te betalen vergoeding voor bijstand en redding op zee, met inbegrip van alle andere gevallen waarin een geschil voortvloeit uit rechtsbetrekkingen in verband met zeevaart, kan worden ingesteld op basis van de plaats of haven waar het schip van de verweerder is geregistreerd.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Burgerlijke zaken worden behandeld door districtsrechtbanken en regionale rechtbanken als rechtbanken van eerste aanleg (artikel 25 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

Volgens de algemene regel die in dat wetboek is verankerd, worden alle burgerlijke zaken behandeld door districtsrechtbanken. Er is ook een uitzondering op de algemene regel dat bepaalde zaken onder de bevoegdheid van regionale rechtbanken of de exclusieve bevoegdheid van de regionale rechtbank van Vilnius vallen.

Dit hangt af van de waarde van de betwiste vordering, waarbij burgerlijke zaken met betrekking tot vorderingen van meer dan 150 000 LTL, met uitzondering van zaken die betrekking hebben op familie- en arbeidsrelaties en zaken betreffende vergoeding van immateriële schade, door regionale rechtbanken worden behandeld.

De bevoegdheid is ook afhankelijk van andere factoren dan de betwiste vordering.

Regionale rechtbanken behandelen ook de volgende burgerlijke zaken als rechtbanken van eerste aanleg:

- zaken betreffende juridische niet-eigendomsrechtelijke auteursrechtelijke relaties;
- zaken betreffende rechtsbetrekkingen in burgerlijke openbare aanbestedingen;
- zaken betreffende faillissementen of herstructureringen, uitgezonderd zaken betreffende het faillissement van natuurlijke personen;
- zaken waarin een van de partijen een vreemde staat is;
- zaken op basis van vorderingen met betrekking tot de gedwongen verkoop van aandelen (belangen);
- zaken die zijn gebaseerd op vorderingen met betrekking tot het onderzoek van de activiteiten van een rechtspersoon;
- zaken betreffende de vergoeding van materiële en immateriële schade die voortvloeit uit de schending van wettelijke patiëntenrechten;
- 9) andere burgerlijke zaken die volgens specifieke wetten door regionale rechtbanken als rechtbanken van eerste aanleg moeten worden behandeld.

De regionale rechtbank van Vilnius is als rechtbank van eerste aanleg exclusief bevoegd in de volgende burgerlijke zaken:

- zaken betreffende geschillen als bedoeld in de octrooiwet (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*);

zaken betreffende geschillen als bedoeld in de wet op de handelsmerken (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*);
zaken betreffende de door onderdanen van andere staten gevraagde adoptie van een Litouwse burger die in de Republiek Litouwen woont;
andere burgerlijke zaken die op grond van specifieke wetten onder de exclusieve bevoegdheid van de regionale rechtbank van Vilnius als de rechtbank van eerste aanleg vallen.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Een vordering wordt bij een rechtbank ingesteld op basis van de woonplaats van de verweerder. Een vordering tegen een rechtspersoon wordt ingesteld op basis van de in het rechtspersonenregister vermelde statutaire zetel van de rechtspersoon. Als de verweerder de staat of een stad/gemeente is, wordt de vordering ingesteld op basis van de zetel van de instelling die de staat of de stad/gemeente vertegenwoordigt.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

Een eiser heeft het recht te kiezen tussen verschillende rechtbanken die bevoegd zijn voor de zaak.

De partijen kunnen ook overeenkomen bij welke rechtbank een vordering moet worden ingesteld. In artikel 32 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is bepaald dat de partijen de territoriale bevoegdheid van hun zaak in onderlinge overeenstemming kunnen wijzigen, maar de bevoegdheid van een rechtbank op grond van zijn exclusieve bevoegdheid voor de zaak of op grond van het onderwerp van de zaak kan niet door een overeenkomst tussen de partijen worden gewijzigd.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Zoals in artikel 30 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaald, kan een eiser in de volgende gevallen kiezen welke rechtbank bevoegd is: een vordering tegen een verweerder wiens woonplaats onbekend is, kan worden ingesteld op basis van de plaats van zijn eigendom of op basis van zijn laatst bekende woonplaats;

een vordering tegen een verweerder die geen woonplaats in de Republiek Litouwen heeft, kan worden ingesteld op basis van de plaats van zijn eigendom of op basis van zijn laatst bekende woonplaats in de Republiek Litouwen;

een vordering met betrekking tot de activiteiten van een filiaal/bijkantoor van een rechtspersoon kan ook worden ingesteld op basis van de statutaire zetel van het filiaal/bijkantoor;

een vordering tot toekenning van alimentatie of tot vaststelling van het vaderschap kan ook worden ingesteld op basis van de woonplaats van de eiser;

een vordering tot vergoeding van schade aan de gezondheid van een persoon, met inbegrip van overlijden, kan worden ingesteld op basis van de woonplaats van de eiser of de plaats waar de schade is geleden;

een vordering tot vergoeding van schade aan eigendom van een persoon kan worden ingesteld op basis van de woonplaats (statutaire zetel) van de eiser of op basis van de plaats waar de schade is geleden;

een vordering tot vergoeding van schade als gevolg van een onrechtmatige veroordeling, onrechtmatige toepassing van bewaringsmaatregelen, onrechtmatige detentie, onrechtmatige toepassing van procedurele dwangmiddelen of onrechtmatige administratieve bestraffing (arrestatie), met inbegrip van schade die het gevolg is van onrechtmatig handelen van een rechter of een rechtbank tijdens de behandeling van een burgerlijke zaak, kan worden ingesteld op basis van de woonplaats van de eiser;

een vordering tot vergoeding van schade als gevolg van een aanvaring van schepen en een verplicht te betalen vergoeding voor bijstand en redding op zee, met inbegrip van alle andere gevallen waarin een geschil voortvloeit uit rechtsbetrekkingen in verband met zeevaart, kan worden ingesteld op basis van de plaats of haven waar het schip van de verweerder is geregistreerd.

een vordering met betrekking tot een overeenkomst/contract waarin de plaats van uitvoering is vermeld, kan ook worden ingesteld op basis van de plaats van uitvoering van de overeenkomst/het contract;

een vordering met betrekking tot het optreden in de hoedanigheid van voogd, bewaarder of bewindvoerder kan ook worden ingesteld op basis van de woonplaats (statutaire zetel) van de voogd, bewaarder of bewindvoerder;

een vordering met betrekking tot consumentenovereenkomsten kan ook worden ingesteld op basis van de woonplaats van de consument;

Bovendien kan een vordering tegen meerdere verweerders die op verschillende plaatsen woonachtig of gevestigd zijn, worden ingesteld op basis van de woonplaats of statutaire zetel van een van de verweerders, naar keuze van de eiser (artikel 33, lid 1, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

Een vordering betreffende een overeenkomst/contract waarin de plaats van uitvoering is vermeld, kan worden ingesteld op basis van de woonplaats of statutaire zetel van de verweerder of op basis van de plaats van uitvoering van de overeenkomst/het contract, naar keuze van de eiser. Een vordering met betrekking tot consumentenovereenkomsten kan worden ingesteld op basis van de woonplaats of statutaire zetel van de verweerder of de consument.

Een vordering betreffende de toekenning van alimentatie kan worden ingesteld op basis van de woonplaats of statutaire zetel van de verweerder of de eiser, naar keuze van de eiser.

Een civiele vordering tot vergoeding van schade in een strafzaak kan worden ingesteld voor behandeling overeenkomstig de bevoegdheidsregels van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering indien de vordering niet is ingesteld of geschikt in het kader van een strafprocedure.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Artikel 31, leden 1 en 2, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering voorziet in de volgende uitzonderingen op de algemene regel van territoriale bevoegdheid die bindend zijn voor een eiser die een juridische procedure inleidt:

vorderingen tot verkrijging van zakelijke rechten op onroerende goederen, het gebruik van onroerende goederen, met uitzondering van verzoeken om vereffening van huwelijksvermogens in echtscheidingszaken, en de intrekking van onroerend beslag vallen onder de bevoegdheid van de rechtbank van de plaats waar het onroerend goed of het grootste deel ervan is gelegen.

vorderingen van schuldeisers van een nalatenschap die zijn ingesteld voordat de erfgenamen een erfenis hebben aanvaard, vallen onder de bevoegdheid van de rechtbank van de plaats van de nalatenschap of het grootste deel ervan.

Er zij ook op gewezen dat overeenkomstig artikel 33, leden 2 tot en met 4, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering van de Republiek Litouwen:

een tegenvordering, ongeacht de plaats waar de ervoor bevoegde rechtbank zich bevindt, moet worden ingesteld bij de rechtbank waar de oorspronkelijke vordering is ingesteld. Als de waarde van de vordering is gestegen, het onderwerp ervan is veranderd of de instelling van een tegenvordering tot gevolg heeft dat een andere rechtbank voor de zaak bevoegd wordt zoals bepaald door het onderwerp ervan, moet de rechtbank waar de oorspronkelijke vordering aanhangig is gemaakt beslissen over alle met de vordering (tegenvordering) verband houdende kwesties en de gehele zaak ten gronde beslechten.

Als een van de vorderingen van de eiser moet worden ingesteld volgens de regels van exclusieve bevoegdheid, moet de algemene vordering in overeenstemming met die regels worden ingesteld.

Als een van de vorderingen van de eiser onder de bevoegdheid van een regionale rechtbank valt, moet de algemene vordering door een regionale rechtbank worden onderzocht.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

De partijen kunnen de territoriale bevoegdheid van een zaak in onderling overleg schriftelijk wijzigen. De partijen mogen de bevoegdheid van een rechtbank op grond van zijn exclusieve bevoegdheid voor de zaak of op grond van het onderwerp van de zaak echter niet in onderling overleg schriftelijk wijzigen (artikel 32 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

De bevoegdheid om een zaak te behandelen kan bij wijze van uitzondering worden gerechtvaardigd door de deelname van de verweerder.

Een rechtbank kan een zaak naar een andere rechtbank verwijzen als een verweerder wiens woonplaats niet bekend was, verzoekt om verwijzing van de zaak naar de rechtbank van zijn woonplaats (artikel 34, lid 2, tweede alinea, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

De gespecialiseerde administratieve rechtbanken in de Republiek Litouwen behandelen geen burgerlijke, handels- of familiezaken. Zij behandelen zaken die voortvloeien uit administratieve rechtsbetrekkingen.

Laatste update: 21/10/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.